Brjef landshöfðingja *til amtmannsins yfir Suðuramttnu og Vesturamtinu* **um sveitfesti þurfalings.** 76
14. ágúst

Með brjefi, dagsettu 30. f. m., hafið þjer, herra amtmaður, sent mjer erindi frá hreppsnefnd Þverárhlíðarhrepps í Mýrasýslu, þar sem hún áfrýjar til mín úrskurði yðar, dagsettum 18. apríl þ. á., er ákveður að Guðrún Jakobsdóttir á Hamraendum skuli teljast sveitlæg í fæðingarsveit sinni Þverárhlíðarhreppi.

Með því að jeg verð að vera yður samdóma um það, að eigi verður álitið að hreppsnefndin í Stafholtstungnahreppi hafi beitt ólöglegum ráðum til þess að koma Guðrúnu Jakobsdóttur burt úr hreppnum, og að sveitfestisdvöl Guðrúnar þessarar í Stafholtstungnahreppi hafi slitnað við veru hennar á Beigalda í Borgarhreppi á vistarárinu 1895—96, fellst jeg á það, að rjett sje að telja Guðrúnu Jakobsdóttur sveitlæga í fæðingarsveit sinni, Þverárhlíðarhreppi í Mýrasýslu, og skal úrskurður yðar því standa óhaggaður.

Þetta er yður til vitundar gefið, yður til leiðbeiningar og frekari birtingar.

Úrskurður amtsins.

Þjer hafið, velborni herra sýslumaður, í þóknanlegu brjefi, dags. 20. f. m., sent mjer erindi frá hreppsnefndinni í Þverárhlíðarhreppi, dags. 4. jan. þ. á., þar sem hún áfrýjar til amtsins úrskurði yðar, dags. 31. oktbr. f. á., sem ákveður, að Guðrún Jakobsdóttir á Hamraendum skuli álítast sveitlæg í fæðingarsveit sinni, fyrnefndum hreppi, og að hann skuli endurgjalda Stafholtstungnahreppi það, sem lagt hefir verið með henni af sveitarsjóði þar, eptir rjettum reikningi, og er hjermeð svo látandi úrskurður lagður á þetta mál.

Málavextir eru þeir, að Guðrún Jakobsdóttir sem er 54 ára gömul, og fædd í Þverárhlíðarhreppi, dvaldi stöðugt hjá foreldrum sínum þar í hreppnum, þangað til hún var komin undir fertugt, en þá í fardögum 1886, fluttist hún með þeim að Hamraendum í Stafholtstungnahreppi; þar dvaldi hún til þess á sumrinu 1895, er hún snemma í ágúst fluttist að Beigalda í Borgarhreppi til bróður síns, Sæmundar bónda Jakobssonar; hjá honum var hún fram á vinnuhjúaskildaga 1896, en fór þá aptur að Hamraendum og hefir dvalið þar síðan, fyrst hjá móður sinni, unz hún brá búi 1897, og síðan hjá bróður sínum, Árna Jakobssyni, sem sá sig neyddan til, að segja hana til sveitar, og var svo farið að leggja með henni af sveitarfje Stafholtstungnahrepps vorið 1900.

Hreppsnefndin í Þverárhlíðarhreppi hefir nú haldið því fram, að burtför Guðrúnar frá Hamraendum að Beigalda á 10. dvalarári hennar í Stafholtstungnahreppi og dvöl hennar á nefndum bæ sje til orðin fyrir tilhlutun hreppsnefndarinnar í Stafholtstungnahreppi til þess hún eigi sveitfestist þar; að Guðrún hafi í raun rjettri aldrei slitið heimilisfangi sínu á Hamraendum, heldur aðeins verið látin dvelja til málamyndar á Beigalda part af 10. heimilisvistarári sínu í Stafholtstungnahreppi.

Guðrún Jakobsdóttir er mjög biluð á geðsmunum og stundum brjáluð; það er því eigi hún sjálf, sem hefir ráðið dvöl sinni á Beigalda, heldur aðstandendur hennar eða framfærslumenn, og af þeim skýrslum, sem liggja fyrir um þetta atriði, sem þó eigi eru alveg ljósar, er ekki annað að sjá, en að ákvörðunin um burtför hennar af Hamraendum hafi verið tekin af móður hennar, sem hún var hjá, og bróður hennar, fyrnefndum Sæmundi Jakobssyni á Beigalda, þó þannig, að þrír sveitarstjórar úr Stafholtstungnahreppi hafi haft nokkur af-

20. dag septembermánaðar 1902.

Reykjavík. — Ísafoldarprentsmiðja.

76 skipti af þessu máli að því leyti, sem þeim hefir þótt það vel vel til fallið, að þessi breyting á heimilisfangi Guðrúnar Jakobsdóttur yrði gjörð, og þeir látið þessa skoðun í ljósi við skyldmenni hennar, og verið þess heldur hvetjandi, að hún færi til bróður síns. Hver upptökin hafi haft í fyrstu að því leyti, er snertir vistarbreytinguna, er ekki hægt að sjá, enda virðist þetta eigi geta haft nein áhrif á úrslit málsins; því bæði var það mjög eðlilegt í sjálfu sjer, eins og heimilisástæðunum er lýst á Hamraendum, að það ráð væri tekið, að Guðrúnu Jakobsdóttur yrði komið fyrir hjá skyldfólki sínu á Beigalda, en þess skal getið hjer, að orsökin til þess, að hún eigi gat farið þangað fyr en í ágúst, var sú, að verið var að byggja bæinn þar. Eins og þjer hafið tekið fram, er eigi sannað, að hreppsnefndin í Stafholtstungnahreppi hafi beitt ólöglegum ráðum til þess að koma Guðrúnu burt úr hreppnum, og jeg fæ eigi sjeð, að vera hennar á Beigalda hafi verið málamyndardvöl. Sveitfestisdvöl hennar í Stafholtstungnahreppi hefir þannig slitnað við veru hennar á Beigalda í Borgarhreppi á vistarárinu 1895—96, og er hún sveitlæg í fæðingarsveit sinni, Þverárhlíðarhreppi, samkvæmt því, sem skýrt er frá að framan, og gildandi lögum.

Jeg verð þannig að vera yður samdóma um það, sem þjer hafið tekið fram um þetta mál, og er fyrnefndur úrskurður yðar því staðfestur.

Þetta gefst yður hjer með þjenustusamlega til vitundar, yður til leiðbeiningar, og birtingar fyrir hreppsnefndunum í Þverárhlíðar- og Stafholtstungnahreppum.

77
5. ágúst

Reglugjörð

fyrir Gullbringu- og Kjósarsýslu, um notkun afrjetta, fjallskil, fjárheimtur, rjettahöld, meðferð á óskilafjenaði o. fl.

Amtsráðið í Suðuramtinu

gjörir kunnugt: Samkvæmt lögum 22. marz 1890 um löggiltar reglugjörðir sýslunefnda, og lögum 24. nóvbr. 1893, um breyting á fyrnefndum lögum 22. marz 1890, er hjermeð staðfest og löggilt eftirfarandi

Reglugjörð

fyrir Gullbringu- og Kjósarsýslu um notkun afrjetta, fjallskil, fjárheimtur, rjettahöld, meðferð á óskilafjenaði o. fl., sem samin er af sýslunefndinni þar, og skal reglugjörðin öðlast gildi 1. sept. 1902.

I. kafli.

Um afrjett og upprekstur.

1. gr.

Að svo miklu leyti sem heimalönd að áliti hreppsnefndar eru eigi nægileg til sumarbeitar, ber öllum, sem geldfjenað eiga, að reka hann til afrjettar, þar sem hann er, að öðrum kosti koma fjenaði sínum til göngu um sumartímann hjá öðrum, sem land hafa. Verði hlutaðeigandi óánægður með ráðstöfun hreppsnefndar, skal hlíta ítölu í landið. Sama gildir um þá, sem fjenað taka, ef þeir ofsetja í land sitt. Hreppsnefndin sjer um, að þetta sje ekki vanrækt.